

บทบรรณาธิการ

หนังสือรวมคำบรรยายเล่มนี้เป็นเล่มที่ ๑ ของภาคสอง สมัยที่ ๖๘ ในนามของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ขอต้อนรับนักศึกษาทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาเก่าหรือนักศึกษาใหม่ ที่มาศึกษา ณ สถาบันแห่งนี้

การเรียนการสอนในภาคสองนี้จะเป็นการศึกษากฎหมายวิธีสบัญญัติ หรือกฎหมายวิธีพิจารณาความ ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมา กฎหมายวิธีพิจารณาความมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง นักศึกษาจะต้องติดตามและให้ความสนใจในหลักการใหม่ ๆ ของกฎหมายเพื่อความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ให้สมกับเป็นนักศึกษาในระดับเนติบัณฑิต

สำหรับบทบรรณานุกรมนั้น ในแต่ละฉบับ บรรณาธิการจะนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นประกาศ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ตลอดจนแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เพิ่มขึ้นจากการฟังคำบรรยาย หรืออ่านหนังสือรวมคำบรรยายเท่านั้น การเรียนการศึกษาที่ถูกต้องนักศึกษาควรอ่านจากคำบรรยาย ไม่ควรเก็งหรือคาดเดาข้อสอบซึ่งเป็นการศึกษากฎหมายที่ไม่ถูกต้อง

คำถาม คำฟ้องลงลายมือชื่อโดยบุคคลที่ตัวความมิได้แต่งตั้งให้เป็นทนายความ ศาลชั้นต้นจะต้องสั่งให้แก้ไขตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘ ก่อนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๖๒/๒๕๓๔ คำร้องขัดทรัพย์ของผู้ร้องทั้งสองมี จ. ลงชื่อเป็นผู้ร้องและผู้เรียงพิมพ์แต่ในใบแต่งตั้งทนายความของผู้ร้องที่ ๑ ที่ ๒ ทั้งสองฉบับที่ระบุแต่งตั้งให้ น. เป็นทนายความของผู้ร้องที่ ๑ ที่ ๒ กับมี จ. ทนายความผู้มีใบอนุญาต ลงลายมือชื่อในคำรับเป็นทนายความไม่ใช่ น. เมื่อผู้ร้องที่ ๑ ที่ ๒ มิได้มีเจตนาแต่งตั้งให้ จ. เป็นทนายความก็ต้องถือว่า จ. ลงลายมือชื่อในคำรับเป็นทนายความโดยไม่มีสิทธิ จ. จึงมิใช่ทนายความของผู้ร้องทั้งสองและไม่มีอำนาจลงลายมือชื่อในคำร้องขัดทรัพย์แทนผู้ร้องทั้งสองได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๖๒

อย่างไรก็ตามคำร้องขัดทรัพย์เป็นคำฟ้องอย่างหนึ่ง ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑ (๓) ต้องลงลายมือชื่อของผู้ร้องทั้งสองตาม มาตรา ๖๗ (๕) หรือลายมือชื่อของทนายความที่ผู้ร้องทั้งสองแต่งตั้งตามมาตรา ๖๒ เมื่อคำร้องขัดทรัพย์มี จ. ลงลายมือชื่อโดยผู้ร้องทั้งสองมิได้แต่งตั้งให้เป็นทนายความ มิใช่เป็นกรณีที่คำร้องไม่มีลายมือชื่อของผู้ร้องตามมาตรา ๖๗ (๕) อันจะสั่งให้แก้ไขได้ตามมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง ศาลจึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องขัดทรัพย์ของผู้ร้องทั้งสองโดยไม่ต้องส่งคืนคำร้องนั้นไปให้แก้ไขมาก่อน

คำถาม หนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดี เป็นเอกสารที่กฎหมายบังคับให้ต้องแนบมา พร้อมคำฟ้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๘ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๑๕๔/๒๕๕๘ โจทก์บรรยายฟ้องว่าโจทก์มอบอำนาจให้ ก. เป็นผู้ฟ้องและดำเนินคดีแทน ตามสำเนาหนังสือมอบอำนาจโจทก์เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข ๒ เป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้อง แม้ไม่ปรากฏรอยตราสำคัญของบริษัทโจทก์ประทับไว้ก็หาทำให้ฟ้องของโจทก์เสียไปไม่ เพราะหนังสือมอบอำนาจให้ฟ้องคดี ไม่ใช่เอกสารที่กฎหมายบังคับให้ต้องแนบมาพร้อมกับคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘

คำถาม คดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนโดยไม่ได้จัดหาทนายความไว้ให้ผู้ต้องหา เนื่องจากผู้ต้องหาไม่ต้องการทนายความ จะทำให้การสอบสวนไม่ชอบ และพนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องคดีหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๐๙/๒๕๕๖ แม้คดีนี้มีโทษถึงประหารชีวิต การสอบสวนคำให้การของผู้ต้องหาจึงอยู่ในบังคับตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นสิทธิเด็ดขาดของผู้ต้องหาที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐในการจัดหาทนายความให้ เมื่อพนักงานสอบสวนถามแล้วจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ต้องหาขณะนั้นไม่มีทนายความ เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนต้องหาทนายความให้แก่จำเลยที่ ๑ ตามบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาและแจ้งสิทธิให้จำเลยที่ ๑ ทราบและสอบถามเรื่องทนายความ หรือผู้ที่ไว้วางใจเข้ารับฟังการสอบสวนแล้ว จำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพโดยไม่ต้องการทนายความหรือผู้ที่ไว้วางใจเข้ารับฟังการสอบสวน พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนโดยไม่ได้จัดหาทนายความให้จำเลยที่ ๑ แม้เป็นการไม่ปฏิบัติตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๔/๑ วรรคหนึ่ง แต่บทบัญญัติมาตรา ๑๓๔/๔ วรรคท้าย บัญญัติเพียงว่าถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ต้องหาให้ไว้ต่อพนักงานสอบสวนก่อนมีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่งหรือก่อนที่จะดำเนินการตามมาตรา ๑๓๔/๑ จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้นั้นไม่ได้ ฉะนั้น แม้พนักงานสอบสวนจะไม่ได้จัดหาทนายความให้จำเลยที่ ๑ ก็ไม่ทำให้การสอบสวนไม่ชอบแต่อย่างใด เมื่อมีการสอบสวนแล้วโจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง (มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๑๙๓-๑๙๔/๒๕๕๖, ๑๑๓๐/๒๕๕๓, ๓๑๑๙/๒๕๕๐ วินิจฉัยเช่นกัน)

คำถาม การวางแผนเพื่อจะได้หลักฐานของการกระทำความผิดโดยการหลอกล่อให้มากระทำความผิด มิใช่เพราะผู้กระทำความผิดเจตนากระทำความผิดต่อผู้เสียหายมาแต่ต้น จะถือว่าเป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๕๑๐/๒๕๕๕ ผู้เสียหายซึ่งเป็นนักข่าวได้รับการร้องเรียนถึงพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลที่หลอกลวงขายเหล็กไหลจากผู้ขายรายการของผู้เสียหายจึงวางแผนพิสูจน์การกระทำของกลุ่มบุคคลดังกล่าวเพื่อให้มีการจับกุมมาลงโทษ หลังจากที่มีการติดต่อกับกลุ่มบุคคลดังกล่าวจนทราบแน่ชัดว่ามีพฤติกรรมในการหลอกลวงจริง จึงประสานงานกับเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อจับกุมโดยผู้เสียหายนำเงินที่จะต้องวางประกันในการทำสัญญาจะซื้อขายเหล็กไหลไปลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานก็เพื่อจะได้เป็นหลักฐานของการกระทำ ความผิด จึงเป็นเรื่องที่ผู้เสียหายดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานด้วยตนเอง โดยการหลอกล่อกลุ่มบุคคลดังกล่าวซึ่งก็คือจำเลยทั้งห้ามากระทำความผิดอันเป็นการก่อให้เกิดจำเลยทั้งห้ากระทำความผิดฐานฉ้อโกงตามฟ้อง มิใช่เป็นเพราะจำเลยทั้งห้ามีเจตนาจะฉ้อโกงผู้เสียหายมาตั้งแต่ต้น จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้เสียหายเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔) มีผลให้การแจ้งความร้องทุกข์ในความผิดฐานฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้ของผู้เสียหายไม่ใช่การแจ้งความร้องทุกข์ตามกฎหมายทำให้การสอบสวนไม่ชอบ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

คำถาม คำฟ้องคดีอาญา คดีก่อนกับคดีหลังเป็นคำฟ้องเรื่องเดียวกัน แต่คดีก่อนอยู่ในระหว่างการไต่สวนมูลฟ้อง จะถือว่าเป็นคดีที่อยู่ในระหว่างพิจารณา อันจะทำให้คำฟ้องคดีหลังเป็นฟ้องซ้อนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๔๔๑/๒๕๕๖ คดีอาญาก่อนโจทก์บรรยายฟ้องกล่าวถึงการกระทำของจำเลยที่เป็นการหมิ่นประมาทโจทก์ว่า จำเลยได้ทำหนังสือร้องขอความเป็นธรรมมิให้เลื่อนโจทก์เป็นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) และคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ต.ช.) โดยกล่าวหาว่าโจทก์กับพวกส่งคนไปคุกคามข่มขู่จำเลยและพยานของจำเลยในคดีที่จำเลยฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญาร่วมกับพวกปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ บุกรุก และทำให้เสียทรัพย์เพื่อขอให้ ก.ตร. และ ก.ต.ช. พิจารณามิให้เลื่อนโจทก์ขึ้นเป็นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติชั่วคราวจนกว่าคดีอาญาที่จำเลยฟ้องโจทก์ต่อศาลอาญาจะถึงที่สุด ซึ่งมีสาระแห่งการกระทำฐานหมิ่นประมาทของจำเลยเช่นเดียวกับคดีนี้ แม้การมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมทั้งในคดีก่อนและคดีนี้ จำเลยจะได้ยื่นหนังสือต่อคณะกรรมการของ ก.ตร. และกรรมการ ก.ต.ช. คนละคนกัน แต่การกระทำของจำเลยมีเจตนาเดียวกัน คือเจตนาที่จะร้องขอความเป็นธรรมมิให้ ก.ตร. และ ก.ต.ช. พิจารณาเลื่อนตำแหน่งของโจทก์นั่นเอง จึงเป็นการกระทำความผิดเดียวกันซึ่งย่อมส่งผลให้ถือได้ว่าคำฟ้องของโจทก์คดีก่อนกับคดีนี้เป็นคำฟ้องเรื่องเดียวกัน เมื่อขณะโจทก์ยื่นคำฟ้องคดีนี้ คดีก่อนอยู่ในระหว่างการไต่สวนมูลฟ้องซึ่งถือว่าเป็นคดีที่อยู่ในระหว่าง

พิจารณา คำฟ้องของโจทก์ในคดีนี้จึงเป็นฟ้องข้อต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑) ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕

คำถาม จำนวนทุนทรัพย์หรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทอันจะต้องห้ามอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. ถือในศาลชั้นใด

ค่าเสียหายในอนาคตจะนำมาคำนวณรวมเข้าด้วยเป็นทุนทรัพย์ในคดีหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๒๑/๒๕๕๘ จำนวนทุนทรัพย์หรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทกัน
ในชั้นอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง ต้องถือตามจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทกันจริง ๆ ในชั้นอุทธรณ์ มิได้ถือตามจำนวนทุนทรัพย์หรือราคาทรัพย์สินที่พิพาทกันมาตั้งแต่ในศาลชั้นต้น แม้จำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในศาลชั้นต้นเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท แต่อุทธรณ์ของผู้ร้องโต้แย้งคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ให้ผู้ร้องรับผิดชอบเพียงเงินจำนวน ๓๖,๐๐๐ บาท ส่วนค่าเสียหายรายเดือนภายหลังวันยื่นคำร้องเป็นค่าเสียหายในอนาคตอันยังมีถึงกำหนดเกิดขึ้นในเวลายื่นคำร้องไม่อาจคำนวณรวมเข้าด้วยเป็นทุนทรัพย์ในคดี อุทธรณ์ของผู้ร้องจึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามบทบัญญัติดังกล่าว

อุทธรณ์ของผู้ร้องที่หยิบยกคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ในคดีอีกเรื่องหนึ่งขึ้นเป็นข้อต่อสู้ แต่มีความมุ่งหมายเพื่อให้ศาลอุทธรณ์ในคดีนี้กำหนดค่าเสียหายลดลงจากที่ศาลชั้นต้นกำหนดมา โดยนำจำนวนค่าเสียหายที่ศาลอุทธรณ์กำหนดในคดีดังกล่าวมาเปรียบเทียบเป็นอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดค่าเสียหายของศาลอันเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงมิใช่ข้อกฎหมาย

ฎีกาของผู้ร้องในเรื่องจำนวนค่าเสียหายเป็นข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์มิได้วินิจฉัยให้ เพราะต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แม้ผู้ร้องยกขึ้นฎีกา ฎีกาของผู้ร้องถือว่าเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง

ฎีกาของผู้ร้องที่ว่า ศาลอุทธรณ์กำหนดค่าทนายความในชั้นอุทธรณ์สูงเกินไป คดีนี้มีจำนวนทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาทต้องห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง ฎีกาของผู้ร้องเป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดค่าทนายความ เป็นฎีกาในข้อเท็จจริง จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาตามบทบัญญัติดังกล่าว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ